

నరకచతుర్దశి నాడు అభ్యంగన స్నానము తప్పక
చేయవలెను.

చతుర్దశి నాటి అభ్యంగనస్నానము మధ్యలో
నరకక్షయము కొరకు ఉత్తరేణి, తుమ్మి, తగిరిస
కొమ్మలను తలచుట్టు త్రిప్పుకొన వలెను.

నరకచతుర్దశినాడు యమతర్పణము తిలలతో
చేయవలెను.

యముడు దేవుడుగాన దేవతీర్థముగాను, పితృపతి
కావున తిలలతోను తర్పణము చేయవలెను.

(దేవతీర్థమనగా నాలుగు వ్రేళ్ళచివరల నుంచి
వదలునది) తర్పణము సవ్యముగా చేయవలెను.

జీవత్పితృకులు కూడ అనగా తల్లి, తండ్రి ఉన్న
పిల్లలు కూడా యమ, భీష్మ తర్పణములు ఇవ్వాలి
కానీ వారు యవలతో ఇయ్యవలెను అని
(పద్మపురాణము) లో ఉన్నది.

శ్లోకం

తతః ప్రదోష సమయే దీపాన్ దద్యాన్ మనోరమాన్
దేవాలయే మరేవాపి ప్రాకారోద్ధ్యాన వీధిషు

గోవాజిహస్తి శాలాయాం ఏవం సుస్రతయేపిచ
తులాసంస్థే సహస్రాంశో ప్రదోషే భూతదర్శయోః
ఉల్కాహస్తానరాః కుర్యుః పితృణాంమార్గదర్శనం||

అనగా చతుర్దశి మొదలు మూడు దినముల
పర్యంతము ప్రదోషమున మనోహరమైన
దీపములను దేవాలయమందును,
మఠములనందును, ప్రాకారములందును,
వీధులందును, గోశాల - హస్తీశాల - గుర్రపు శాల
మొదలగువాని యందును ఉంచవలెను.

మరియు దీపపు కర్తలు ధరించి నరులు,
మహాలయపక్షమున వచ్చిన పితృదేవతలకు
మార్గము చూపింపవలెను.

అప్పుడు ఈ, శ్లోకమును చెప్పవలెను

శ్లోకం

అగ్ని దగ్ధాశ్చ యే జీవాః యే ప్యదగ్ధాః కులే మమ,
ఉజ్జ్వలజ్యోతిషా దగ్ధాస్తే యాంతు పరమాం గతిః.
యమలోకం పరిత్యజ్య ఆగతా యే మహాలయే,
ఉజ్జ్వలజ్యోతిషావర్తూ ప్రపశ్యంతు వ్రజంతు తే.||

ఈ చతుర్దశియందు నక్తభోజనము మహాఫలదము.
ఇక ఆశ్వయుజ అమావాస్యయందు ప్రాతఃకాలమున
అభ్యంగము, ప్రదోషమున దీపదానము,
లక్ష్మీపూజయు మొదలగునవి విహితము.

పరదినము. ఇట్లు రెండుదినములను ప్రదోష వ్యాప్తి
లేకున్నను పరదినమే.

ఈ అమావాస్య యందే
అర్ధరాత్రి తరువాత నగర స్త్రీలు
తమగృహములనుండి అలక్ష్మీనిస్సరణము
చేయవలెను. అనగా అపుడు ఇళ్లు వాకిళ్లు
దులపవలెను.

దీపావళి

ఆశ్వయుజ అమావాస్య నాడు కూడ
తలంటుకొని, సాయంకాలమున లక్ష్మీపూజ
చేయవలెను. అట్లు చేయుట వలన అలక్ష్మి
తొలగిపోవును అని కాలాదర్శము నందు కలదు.

దీపావళినాడు పగలు భోజనము చేయరాదని,
ఉదయమునకు ముందే తలంటుకొని,
ఉపవాసముచేసి, సాయంకాలమున లక్ష్మీపూజచేసి,
దీపములుపెట్టి, దర్శ-శ్రాద్ధము జరిపి, ఆతరువాత
భుజింపవలెను అని హేమాద్రి, భవిష్యపురాణము
లందు కలదు.

చాలామంది, అమావాస్యనాటి ప్రదోషమున
పితృదేవతల ప్రీతికొరకు ఉల్కా దర్శనము
చేయింతురు.

అనగా మైనపు వత్తుల మీద గుగ్గిలపుపొడి చల్లినచో
వచ్చు రవ్వలను ఉల్కలందురు.

దీపావళికి ప్రదోషకాలమే ముఖ్యమగుటచే,
ప్రదోషవేళకు అమావాస్య ఉన్ననాడే దీపావళి అని
బ్రహ్మపురాణమున కలదు.

కొన్ని ప్రాంతములలో ఈఅమావాస్యనాడు అర్ధరాత్రి
దాటిన తరువాత నగర స్త్రీలు చేటలు, ఢక్కలు
అనగా డప్పులు మున్నగునవి వాయించుచు తమ
యింటి నుండి అలక్ష్మిని పారద్రోలు ఆచారము గలదు
అని మదనరత్నము-భవిష్యపురాణము లందు

కలదు.

నరకచతుర్దశినాడు ప్రత్యుషవేళ తిలతైలముతో
అభ్యంగన స్నానము చేసినచో నరకభయము
ఉండదు అని సర్వజ్ఞనారాయణ,
పృథ్వీచంద్రోదయము లందు కలదు.

